

О.М. Варипаєв, канд. філос. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

А.С. Міносян, канд. іст. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

Л.І. Юрченко, д-р філос. наук, проф. (*ХНУЦЗУ, Харків*)

МЕТОДОЛОГІЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОНЦЕПЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІНАХ

Всесвітній економічний форум (2015) розробив та визначив ключові здібності в XXI столітті. Ці здібності або повноваження включали співробітництво, спілкування, критичне мислення і вирішення проблем, або характер таких якостей, як соціальна і культурна свідомість, розуміння інших, цікавість і адаптивність. Це означає, що навички і вміння XXI століття дуже сильно корелюють з розвитком емоційної складової інтелекту працівника. Такі навички подекуди стають більш важливими, ніж суто технічні вміння.

Для соціальних та гуманітарних дисциплін саме цей інформаційно-емотивний компонент інтелекту має велике значення. Сфера внутрішнього трансформується у сферу зовнішнього контакту зі світом, і тут велике значення мають комунікативні здібності, які згодом проявляються у практичних навичках та компетенціях здобувача вищої освіти.

Емоційна сфера інтелекту відповідає за здатність людини сприймати, розуміти, використовувати і управляти не тільки емоціями самої людини, але й формувати й спрямовувати емоції інших. Вона складається з особистісних і міжособистісних компетенцій і здібностей, які включають до себе: самосвідомість, самоконтроль, самомотивацію (особисті компетенції), в той час як міжособистісні компетенції включають емпатію і соціальні навички.

Емоційна сфера інтелекту може бути ідентифікована з можливістю сприймати, оцінювати і позитивно впливати на емоції, свої й чужі.

Так, самосвідомість пов'язана з виявленням своїх емоційних станів і допомагає зрозуміти зв'язок між емоціями, думками та діями. Крім того, вона пов'язана з реакціями, які наші власні емоції викликають у інших людей. Наприклад, наші емоції гніву чи роздратування відповідно сприймаються іншими та викликають їхню відповідну реакцію. Таку саму реакцію викликають у нас і позитивні емоції.

Крім того, емотивний стан людини може бути нестійким, що також може негативно вплинути на його комунікацію з оточуючими.

Шлях до управління емотивною сферою полягає в тому, що перш за все треба визначити причину емоції для того, щоб належним чином управляти нею.

Самосвідомість є основою емпатії, яка може бути визначена як визнання і розуміння станів свідомості, в тому числі вірувань, бажань і особливо емоцій інших людей. Емоційна сфера та емоційний загальний стан дуже впливають на мотивацію, а відсутність необхідних комунікативних і соціальних навичок може серйозно знизити ефективність плідних ідей та прагнень.

Можна виділити важливі наступні властивості емоційної сфери інтелекту.

Міжособистісна комунікація. Здатність розуміти інших людей, їхні настрої, темпераменти, мотиви і наміри; мати співпереживання; визнавати відмінності між людьми; вміння оцінювати перспективи інших людей.

Внутрішньоособистісний аспект. Здатність оцінювання власних почуттів, настроїв і мотивацій; вміння використовувати власні почуття, настрої і мотивацію для управління власною поведінкою; розуміння себе, своїх слабких і сильних сторін; ефективне планування для досягнення особистих цілей.

Кінестетичний аспект. Вміння контролювати свої рухи тіла і маніпулювати об'єктами; думати в рухах; використовувати своє тіло в умілому і складному шляху для виразної і цілеспрямованої діяльності; мати почуття часу і здатність координувати рухи всього тіла.

Лінгвістичний аспект. Вміння використовувати мову ефективним чином; мислити словами; виражати і розуміти складні значення, бути чутливим до сенсу слів, а також звуків, ритмів, інтонацій.

Логіко-математичний аспект. Розрізняти логічні і чисельні моделі; маніпулювати чисельними процесами; планувати причинно-наслідкову взаємодію; розуміти взаємозв'язок між діями, предметами або ідеями.

Етичний аспект. Відношення до іншої людини з моральної точки зору; слідування загальнолюдській, корпоративній та професійній етиці; розвиток вищих духовних потреб.

Таким чином, розвиток емоційної сфери інтелекту стає трендом сьогодення, тому що ця сфера допомагає у діяльності, пов'язаній з комунікацією, а такі сфери мають все більше значення у цивілізаційному розвитку людства, для споживачів продуктів та послуг, для працівників, для керівників.